

FAUNABEHEERPLAN 'VOORNE'

Van elke verbetering in het landschap, hoe gering ook, profiteren vele organismen.

Op 27 februari 1992 is in Zwartewaal, op Voorne, het door de SBNL opgestelde faunabeheerplan 'Voorne' aangeboden aan de WBE van dit eiland.

Het plan is opgesteld door drs. J.J.L. Huber, bioloog en regiomedewerker van de SBNL, en drs. I.F. Klok, sociaal geograaf.

De directeur van de SBNL, de heer Damen beklemtoont bij de overhandiging van het plan aan de voorzitter van de WBE de heer G. Klok, dat aanpassing in een landschap gericht op bepaalde soorten een breed scala van andere soorten ten goede komt. Voor de vewezelijking van het plan is het bovendien nodig dat alle grondeigenaren en -gebruikers hun schouders eronder zetten. Deze samenwerking van direct betrokkenen - een kenmerk van alle WBE-plannen - komt niet alleen de wilde flora en fauna ten goede, maar kan ook betekenen dat de negatieve gevolgen van de voorgenomen bezuinigingen van overheidswege niet zo groot zijn als sommigen wel verwachten. Voor de aanwezigen, onder wie vertegenwoordigers van de pers, van andere natuurbeschermingsorganisaties, van de grondeigenaren, van de KNJV en van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij een duidelijke boodschap.

Problemen

De heer Huber schetst de ontstaansgeschiedenis van het plan. Hij houdt de WBE-Voorne voor dat de uitvoering een zware verantwoordelijkheid op haar schouders legt. 'Deze officiële aanbieding betekent slechts het begin van een reeks langdurige projecten', aldus Huber.

In het hoofdstuk 'Algemene uitgangspunten' geven de opstellers van het plan hun visie op de begrippen 'verstandig gebruik' (wise use) en 'effectgerichte benadering'. Daarna komt de oorsprong van het gebied aan bod. Dit gedeelte van het plan is opgesteld door de heer Klok jr.. Hij beschrijft de geologische en ruimtelijke opbouw van Voorne en de landschapsoecologie van het gebied vóór en na de ruilverkaveling van 1989. Deze ruilverkaveling heeft de natuurwaarden van het gebied ernstig aangetast. Heel veel variatie in het landschap is hierdoor verloren gegaan. Ook

de toenemende verstedelijking en de erbij behorende wegen versnipperen het landschap steeds meer. Daardoor komen flora en fauna steeds meer in gevaar. De pyramiden van biomassa verliezen hun basis en soorten worden bedreigd of verdwijnen.

Oplossingen

De oplossingen hiervoor zijn op twee niveau's te vinden. Op het kleinschalige niveau moet getracht worden om weer variatie in het landschap te brengen. Via het aanbrengen of onderhouden van kleine landschapselementen, het beheeren van slootkanten, bermen en ruigtestroken en het inplanten van 'overhoekjes'. Het andere niveau is het ecologische niveau. Hiervoor moeten in een gebied deze elementen met elkaar in verbinding staan. Zij vormen netwerken via welke de soorten zich kunnen verplaatsen over het gebied waardoor isolatie wordt voorkomen. - Kleine landschapselementen hebben immers een functie in het landschap als verblijfplaats, corridor, toevluchtsplaats, stepping stone of verbredingskern. -

De heren Klok en Huber, opstellers van het faunabeheerplan 'Voorne'.

Foto: van der Steen

Voorne en het NBP

Voorne met haar belangrijke natuurterreinen en grote wateren, maakt deel uit van de 'natte as' van de ecologische hoofdstructuur uit het Natuurbeleidsplan. In de planning is en zal daar terdege rekening mee gehouden worden. De vele (overheids)plannen deels in voorbereiding en deels in uitvoering, zijn in het faunabeheerplan uitvoerig in kaart gebracht.

Soortenbeleid

In het Natuurbeleidsplan wordt in het kader van het soortenbeleid, ontwikkelingsdoelen voor een gebied in verband gebracht met monitor- of kensoorten. Het zijn die soorten die kenmerkend zijn voor bepaalde biotopen. Bij biotoopherstel streeft men ernaar om deze soorten terug te brengen. Indien men zijn doel ('aspiratieniveau')

UIT DE REGIO

vrij laag stelt gaat het om soorten die vrij weinig biotoopverbeteringen vereisen; hoe hoger het aspiratieniveau des te veelzijdiger de monitorsoort. De 'Zalm in de Rijn' of de 'Otter in Nederland' vereisen grootscheepse, zo niet onhaalbare, aanpassingen, maar een 'Patrijzenproject' is zeer zeker haalbaar en een 'Korhoenderproject' hopelijk ook. De grote winst zit bij de grootscheepse projecten echter in de spin-off die deze plannen hebben. Elk streven naar het terugbrengen van zo'n soort is lovenswaardig. Waterkwaliteitsverbetering voor

De heer G. Klok, voorzitter van de WBE 'Voorne'
Foto: van der Steen

Otter en Purperreiger komt alle waterleven ten goede en ook de mens! Van elke verbetering in het landschap, hoe gering ook, profiteren vele organismen. Het streven naar het 'einddoel' is prijzenswaardig, maar het bereiken ervan geen absolute voorwaarde.

Ontwikkelingsdoelen

In het faunabeheerplan Voorne zijn daarom een groot aantal ontwikkelingsdoelen opgenomen met vermelding van de monitorsoorten. Het beheer van sloten en vaarten hoort, gezien de polders op Voorne, tot één der belangrijkste. Indien men alle sloten van Nederland, met een gezamenlijke lengte van enkele malen de aardomtrek, efficiënt zou beheren en beplanten levert dat een enorm samenhangend natuurgebied op! De vele kaarsrechte ruilverkavelingsloten met hun steile kanten en permanent lage waterpeil voldoen echter bij lange na niet aan dat ideaal.

In een SBNL-plan mogen de kleine landschapselementen niet ontbreken; ze zijn onder 'Natuurlijke be-

Op 21 mei 1986 is de vereniging WBE 'Voorne' opgericht. Het beheergebied van de Vereniging bestaat uit het gehele eiland Voorne. De begrenzingen zijn het Kanaal door Voorne, Brielse Maas, Oostvoornse Meer, Noordzee en Haringvliet. Na een vooral moeizame start tijdens en na een ingrijpende ruilverkaveling, is inmiddels bijna honderd procent van de jagers van het eiland lid van de vereniging.

In het voorjaar van 1991 heeft de WBE een commissie benoemd met de opdracht een wildbeheerplan op te stellen.

Mede door de nauwe samenwerking met de SBNL ligt er nu een ambitieus faunabeheerplan voor het eiland 'Voorne' ter tafel.

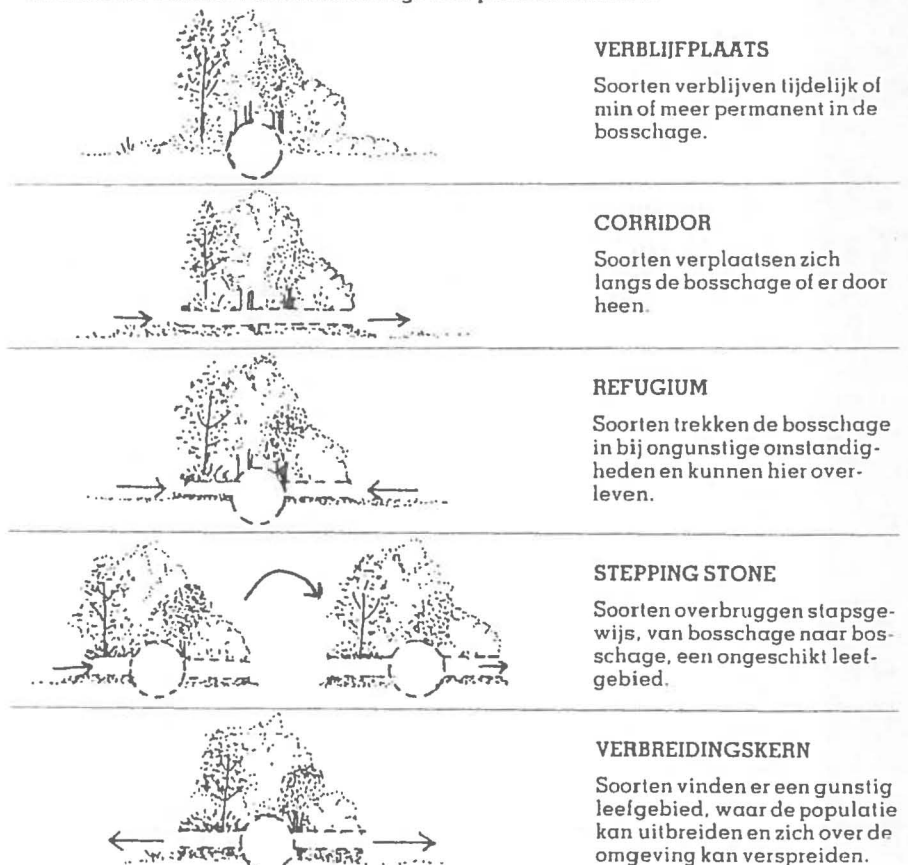
Een eerste stap is hiermee gezet. Het zal er in de komende periode vooral om gaan om met alle betrokken instanties en particulieren die bij het faunabeheer op het eiland betrokken zijn, tot een verdere uitwerking te komen.

groeiingsmantels en zomen' in het plan opgenomen. Ook de 'herstelplannen' van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij vindt men terug. Voor het 'Herstelplan leefgebieden Patrijs' en 'Herstelplan leefgebieden Otter' is, naast de nota 'Ruimte voor ganzen' in het plan plaats gemaakt.

De vereniging 'WBE-Voorne' heeft met dit faunabeheerplan een stevige basis voor het daadwerkelijk beheren van natuur zowel in het cultuurlandschap als in natuurgebieden.

Redactie

Verschillende functies van een bosschage voor planten en dieren

Functies van kleine landschapselementen.